

Hungarológiai Értesítő

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1990–1993. XII. évfolyam 3–4. szám

Felelős szerkesztő: Jankovics József

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1990–1993. XII. évfolyam 3–4. szám

Szerkesztőbizottság

Ilia Mihály
Kósa László
Szépe György

Felelős szerkesztő: Jankovics József

A szerkesztésben részt vesznek:

Kozocsa Sándor, Nyerges Judit

Szerkesztőség: Budapest I., Országház u. 30. I/41. H-1014
Telefon: 155-9930, 175-9011/126-os mellék
Postacím: Budapest, Pf. 34. H-1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén
Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Megjelent
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
és az
Illyés Közalapítvány
támogatásával.

TARTALOM

Könyvismertetések

Magyar irodalomtörténet 1988	5
Magyar nyelvészet 1988	167
Magyar néprajz 1988	195

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségi ülése	241

Nekrológ

Erkki Itkonen (1913–1992)	243

Tudományos ülések, konferenciák

Extázis–álom–látomás	246

Névmutató	249

Nagy László humorát és humanitását elemzi. A megismerés költőjeként szól Nemes Nagy Ágnesről, nagyra értékeli Rába György, Lator László, Váci Mihály, Csoóri Sándor, Tornai József, Garai Gábor, Baranyi Ferenc, Kalász Márton, Kiss Dénes, Csukás István, Parancs János, Orbán Ottó egy-egy kötetét, sorát, gondolatát. Az utolsó ciklus – mely címével is kihívást jelent: Az iskolamesternek semmi köze hozzá – a következő költők újabb kötetait regisztrálja: Dobai Péter, Tandori Dezső, Farkas Árpád, Utassy József, Kiss Benedek, Veress Miklós, Sumonyi Zoltán, Oravecz Imre, Szepesi Attila, Benkő Attila, Szőcs Géza, Bódi Tóth Elemér, Bari Károly, Mező Ferenc, Varjas Endre és Szilágyi Ákos. Mindegyikről tud jellemzőt, fontosat mondani, mindegyikükben észrevesz valami csak rá valló magatartást, formát, szóhasználatot, el tudja hitetni velünk a fenti szerzők költői illetékességét. Lehet, hogy nem minden ítélete állja ki az idők próbáját? Lehet. De figyelme, szeretetteljes jókívánságai, ismertetései nélkül szegényebb lenne irodalmi életünk.

R. Takács Olga

Andrád Sámuel: Elmés és mulatságos rövid anekdoták.

Válogatta, bevezette, jegyzetekkel ellátta Molnár Szabolcs. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1988. 317 l. (Téka)

Andrád Sámuel (1754?–1807) nagyenyedi és kolozsvári tanulmányok után 1782-ben iratkozott be a bécsi egyetem orvostudományi karára. Patrónusa a Rousseau-val is levelező Teleki József volt. Az 1785-ben őt ért balesett megakadályozta az orvosi pályán való továbbjutásban, ám nem gátolta abban, hogy az írói pályán érvényesüljön, bekapcsolódjon a korabeli tudományszervezésbe.

Elmés és mulatságos rövid anekdoták című kétkötetes gyűjteménye 1789–90-ben jelent meg Bécsben, s 1795-ös hazatéréig még négy kötetet publikált (*A magyar szólásnak módjáról; A magyar írásmódról; A magyar Demokritosz életének délig való része; Legelső virágos kert*), több munkája kéziratban maradt, s mulatságos folyóirat alapításának terve sem valósult meg.

Molnár Szabolcs az anekdoták válogatásának bevezetésében a hazai anekdota műfaj kialakulásának történetét mondja el, s végigkíséri azt a fejlődésvonalat, amely Hermányi Dienes Józseftől Kónyi Jánoson, Vida Györgyön és Kolumbán Jánoson át vezet Andrád Sámuelig.

A XVIII. századi erdélyi irodalomtörténetbe szervesen illeszkedik ez a színvonalasan nagyon nehezen művelhető műfaj, s ezen belül Andrád életműve mint az erkölcsracionális és a felvilágosult eszmék sajátos keveréke. Ezen túlmenően, mint szinte minden írásos megnyilatkozás, Andrád Sámuel munkássága is állásfoglalás a magyar nyelvről folytatott sok évtizedes vitában (teoretikusan is, s az általa elképzelt helyes magyar nyelven való alkotásként is).

Monok István